

er der ingen Mening i at fordoble Fejlene og Fordelene ved at have den samme Valgmaade til begge Ting. Der er kun Mening i at have den ene Valgmaade til det ene Ting og den anden til det andet Ting. Ville de Herrer endelig have Forholdstalsvalgmaaden til Folketinget, gentager jeg, hvad jeg sagde i Lørdags, at saa kunne vi døbe Tingene om og kalde Landstinget for Folketinget, og saa faar man Forholdstalsvalg til Folketinget, blot med den lille yderligere Ændring, at Finansloven saa skal forelægges først i Landstinget. Her ligger i Virkeligheden paa Bordet det, de Herrer gennem flere Aar have krævet, nu er Spørgsmaalet, om Højre vil være klogt nok til at slaa til.

Det ærede Medlem fra Frederiksberg (Ellinger) sagde forleden Dag, at man endnu ikke fra Demokratiets Side havde bevist, at den demokratiske Paastand er rigtig, at man ikke kan gennemføre Forholdstalsvalg til Folketinget uden en samtidig Forfatningsforandring, uden samtidig at røre ved den privilegerede Landstingsvalgret. Jeg ved ikke, om det er lykkedes mig at bevise det, jeg har søgt at bevise det, og jeg har efter min egen Mening bevist det. Jeg har udtrykkelig gjort det gældende under den Forhandling, vi havde i Sommer; jeg vil her, vendt mod det ærede Medlem, som spurgte: Hvor kunne I hævde det Standpunkt? gentage: Det kunne vi udmærket godt hævde, det er netop det Standpunkt, som vi demokratisk set maa have, lige saavel som det ærede Medlem har sin konservative Opfattelse. Standpunktet er dette: Folketingets Flertal kan ikke gaa med til Forholdstalsvalg til Folketinget ensidigt uden nogen som helst anden Forfatningsforandring, det er ganske givet. Forholdstalsvalgmaadens Gennemførelse er nemlig af en saa indgribende Natur, det er ikke en let Revision af § 32, men en Forholdsregel af saa indgribende Natur, at den maa følges af andre ret indgribende Forandringer i Forfatningen. Under almindelige Forhold, sagde jeg i Sommer, og jeg gentager det her, vil ganske vist efter min Mening et Folketing, valgt gennem nogenlunde lige store Valgkredse med Omvalg, især frit Omvalg, faa omtrent det samme politiske Udseende, den samme politiske Sammensætning som et Ting, udgaaet af Forholdstalsvalg — derfor kunne godt Personer, Kvalifikationer og meget andet forandres, det er noget andet, men det politiske Hovedpræg vil under normale Forhold blive væsentligt det samme.

Derfor skulde de Herrer gaa ind paa en retfærdig Valgomordning med lige store Kredse og især med frit Omvalg, der jo vil tillade Gennemførelsen af en Slags frivillig Forholdstalsvalg, nemlig mellem beslægtede Partier. De ville maaske være imod det af politiske Grunde i Øjeblikket, fordi det under visse Forhold nu kunde være til Fordel for visse Partier — men saa kan det jo under andre Forhold blive til Fordel for andre Partier. Jeg beder de Herrer om ikke at regne alt for meget med den øjeblikkelige Situation. Hvad de tro kan blive til Fordel for nogle, kan om nogle Aar vende sig til Fordel for dem selv. Her drøfte vi jo en ny Grundlov, der skulde staa i alt Fald en rum Tid; her gælder det om ikke at se paa den øjeblikkelige, rent tilfældige Partikonstellation, som jo meget hurtigt kan forandre sig, men at se lidt ud i Fremtiden. Altsaa, under normale Forhold vil det være saaledes, men der kan tænkes ekstraordinære Forhold, hvor det skal være saaledes, saa længe vi have Tokammerssystemet af 1866, saa længe vi leve paa den Forfatning, som konservative Magter desværre skaffede os i 1866, der ikke vil anerkende, at den almindelige Valgret skal have Hovedindflydelsen paa Statens Styrelse, kan staa i Fare for at udslettes om muligt totalt.

Hvis vi havde haft Forholdstalsvalg til Folketinget under Forfatningskampen i 70erne, 80erne og 90erne, vilde Højre være blevet meget stærkere, end det blev, men under en saadan Forfatningskamp, hvor Højre ikke vil bøje sig for den almindelige Valgret som den, der skal have Hovedindflydelsen i Staten, skal Højre staa i Fare for at formindskes, gaa tilbage, eventuelt helt forsvinde. Hvis Højre modsætter sig en demokratisk Omordning af Grundloven, skulle de Partier, som tage denne Sag op og kæmpe for den med stedse voksende Kraft, efterhaanden faa et saa overvældende Flertal i Folketinget for sig, at Højre reduceres til en saa forsvindende Rest, at Højre til sidst maa give efter. Det havde sin store Betydning, at Højre fra 80erne og op til 1901 reduceredes til 8 Medlemmer i Folketinget. Dette, at Højre maatte gaa ned til 8 Medlemmer, havde sin store Betydning for, at vi fik Systemskiftet, for, at de Herrer maatte anerkende Parlamentarismen. Se, det er Motivet fra vor Side til, at vi ikke kunne gaa med til Forholdstalsvalg, at det sikrer visse Mindretal, som Højre særlig er Udtryk for, en stærkere Repræsentation — jeg